

Риёзус солиҳийн шарҳи / Риёзус солиҳийн шарҳи / 696-ҳадис

696 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنْ الْعَذْرَاءِ فِي حَدْرِهَا، فَإِذَا رَأَى شَيْئًا يَكْرَهُهُ عَرَفْنَاهُ فِي وَجْهِهِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ [خ 6102، م 2320].

قَالَ الْعُلَمَاءُ: حَقِيقَةُ الْحَيَاءِ: خُلُقٌ يَبْعَثُ عَلَى تَرْكِ الْقَبِيحِ، وَيَمْنَعُ مِنَ التَّقْصِيرِ فِي حَقِّ ذِي الْحَقِّ.

وَرَوَيْنَا عَنْ أَبِي الْقَاسِمِ الْجَنَيْدِ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: الْحَيَاءُ رُؤْيَةُ الْآلَاءِ - أَي: النَّعَمِ - وَرُؤْيَةُ التَّقْصِيرِ، فَيَتَوَلَّدُ بَيْنَهُمَا حَالَةٌ تُسَمَّى حَيَاءً.

696. Абу Саид ал-Худрий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам парданишин қиздан ҳам (яъни, парда ортидаги бокира қиздан ҳам) ҳаёли эдилар. Бирор ёқтирмайдиган нарсани кўрсалар, юзларидан билинар эди».

Муттафақун алайҳ.

Уламолар ҳаёнинг ҳақиқати ҳақида гапириб: «Ҳаё бир хулқдирки, кишини ёмон иш қилгани кўймайди. Ҳамда ҳақдорнинг ҳаққини адо қилишда пайдо бўладиган камчиликдан маън қилади», дейишган.

Абулқосим Жунайд роҳимахуллоҳдан ривоят қилинади:

«Ҳаё - Аллоҳнинг неъматларини ва ўзининг шукридаги қусурликни ҳис этишдир. Буларнинг ўртасидаги бир ҳолат юзага келадикки, у ҳаё, деб

номланади».

Шарҳ: Бу ҳадисда «парданишин қиз» деб таржима қилинган жумла арабчада «азро фии хидриҳа» деб келган. Илгари вояга етган қизлар учун алоҳида хона қилиб беришга шароит бўлмагани учун, уйнинг бир тарафи уларга парда ёки шунга ўхшаш нарса билан ажратиб берилган. Ўша тўсилган жой «хидр» деб аталган.

Манба: hadis.islom.uz

HADIS.ISLOM.UZ
NUBUVVAT MARVARIDLARI